

потребують розширення за рахунок цього покарання. Зокрема незрозуміло, чому кваліфікований склад втручання у діяльність державного діяча (ч. 2 ст. 344 КК України) містить таке покарання, а кваліфікований склад втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ч. 2 ст. 343 КК України). – ні. Варто додати це покарання і в санкцію ст. 345 КК України, на що неодноразово звертали увагу вчені [2, с. 274; 3, с. 100].

Література:

1. Пономаренко Ю. А. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень : монографія. Харків : Право, 2020. 720 с.
2. Кирбят'єв О. О. Кримінально-правова охорона професійної діяльності працівників правоохоронних органів: дис. ... докт. юрид. наук. Київ, 2021. 446 с.
3. Беленок В. П. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу. : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08. Київ, 2021. 353 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-374-6-82>

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО РІВНЯ ДОСЛІДЖЕНЬ В НАУЦІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Соломаха А.Г.

кандидат юридичних наук, адвокат

Концептуальний рівень наукового пізнання адміністративно-правових явищ має важливе значення для розвитку теорії адміністративного права, втім неправильний розвиток концептуальних досліджень та неправильне його співвідношення із іншими рівнями наукового пізнання призводять до наступних негативних явищ в науці адміністративного права – 1) віддаленість теорії від практики; 2) теорія починає породжувати штучні проблеми, на вирішенні яких зосереджується більше ніж на вирішенні проблем практики; 3) консервація доктринальних положень, які перетворюються в знаряддя боротьби із будь-якими новими ідеями, підходами, концепціями в сфері науки адміністративного права, тощо.

Також, концептуальний рівень досліджень адміністративно-правових явищ характеризується наступними обов'язковими ознаками: 1) пропонуються нові концепції і підходи до визначення адміністративно-правових явищ; 2) пропонується узгоджена, логічна, системна і світоглядна позицію вченого стосовно адміністративно-правового явища, яке: а) характеризується як цілісне явище (яке має внутрішні структурні чи системні елементи, які тісно взаємопов'язані між собою); б) розкривається як явище, яке взаємодіє з іншими елементами у більш загальній системі (є важливою і невід'ємною частиною чогось більшого); в) гармонійно вплітається у доктрину адміністративного права; г) сприяє вирішенню проблем на практиці (в правотворчій і правозастосовній сферах).

Отже, концептуальний рівень досліджень аналізується в основному в працях представників філософії, філософії науки та теорії держави і права, втім в адміністративному праві представлено чимало комплексних праць, які являють собою результат концептуального рівня досліджень адміністративно-правових явищ.

В якості прикладу розглянемо комплексне дослідження В.К. Колпакова «Деліктний феномен в адміністративному праві України» [1], написане у 2005 році.

По-перше, в «новизні» роботи вчений акцентує увагу на тому, що в дисертації запропоновано «розробку концептуальних засад таких складових адміністративно-деліктної теорії, як вихідна емпірична основа (представлена онтологічним виміром ознак адміністративного делікту) і вихідна теоретична основа, або ідеалізований об'єкт (представлена гносеологічним виміром ознак адміністративного делікту)» [1, с. 16]. Іншими словами, вчений пропонує узгоджену логічну, системну і світоглядну позицію щодо адміністративно-деліктного права України. При цьому, обґрунтуванню концепції присвячено всі розділи дисертаційного дослідження, а не один розділ чи навіть параграф, як це зазвичай робиться на емпіричному рівні досліджень адміністративно-правових явищ.

По-друге, В.К. Колпаков характеризує методологію адміністративно-деліктного права [1, с. 103], що, на нашу думку, свідчить про наступні позитивні зрушення в науці адміністративного права:

1) кожен науковий напрям, до якого відноситься і наука адміністративно-деліктного права, використовує набір методів наукового пізнання, який обумовлений специфікою об'єкта пізнання, цілями та функціями пізнання;

2) адміністративне право як галузева юридична наука теж використовує набір методів, які дозволяють досліджувати адміністративно-правові явища.

При цьому, вчений наголошує, що методологія адміністративно-деліктного права, по-перше, є частиною у методології галузевих юридичних наук, по-друге, не має «принципових відмінностей від методології права» [1, с. 103].

Наявність у дисертації В.К. Колпакова підрозділу, присвяченого методології адміністративно-деліктного права, свідчить про серйозне наукове підґрунтя проведеного дослідження та чітке розуміння проблематики, яку можна висвітлити і вирішити шляхом використання певного набору методів наукового пізнання, обумовлених, в свою чергу, онтологічними та гносеологічними чинниками.

По-третє, для обґрунтування засад своєї концепції використовується критичний аналіз інших «конкурентоспроможних» думок. Наприклад, критична характеристика «державно-управлінської концепції предмету адміністративного права» [1], яка не дозволяє в предметі адміністративного права виділяти специфічну групу деліктних відносин.

По-четверте, адміністративно-деліктне право В.К. Колпаков характеризує як цілісне явище, яке має свою внутрішню систему. Зміст дисертації дозволяє виділити в цій системі два елементи: 1) адміністративне правопорушення (поняття, ознаки, склад та його елементи); 2) адміністративна відповідальність (поняття, заходи, адміністративні стягнення) [1, с. 149, 296]. Вчений не тільки розкриває зміст кожного елементу, а й розкриває тісні зв'язки, що існують між ними.

По-п'яте, В.К. Колпаков характеризує адміністративно-деліктне право як елемент більш загальної системи, а саме, як підгалузь адміністративного права України, та наводить відповідні аргументи своєї позиції. Тобто розкриваються зв'язки адміністративно-деліктного права з іншими елементами системи адміністративного права України та з іншими елементами системи права України, що дозволяє чітко уявити місце адміністративно-деліктного права в системі національного права [1, с. 72-88].

По-шосте, концепція адміністративно-деліктного права, яку пропонує В.К. Колпаков, гармонійно вплітається у існуючу доктрину адміністративного права та не суперечить її засадам, що дозволяє підтримувати (не руйнувати) системність знань в науці адміністративного права.

По-сьоме, запропонована концепція спрямована не тільки на вирішення теоретичних проблем, що існують в адміністративно-деліктному праві, а й на вдосконалення положень КУпАП та покращення адміністративно-юрисдикційної діяльності уповноважених на те суб'єктів.

Отже докторська дисертація В.К. Колпакова «Деліктний феномен в адміністративному праві України» [1] відноситься до концептуальних досліджень адміністративно-правових явищ.

Література

1. Колпаков В.К. Деліктний феномен в адміністративному праві України: дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Національна академія внутрішніх справ України. Київ, 2005. 454 с.